

TELEVİZYONDA KADINLAR: DEKORATİF KURBANLAR*

Dilek İMANÇER**

Televizyon her yaşta insanın düzenli olarak sık izlediği, eğlence, sohbet, enformasyon, heyecan gibi birçok özelliği birden izleyicilerine aktarabilen bir kitle iletişim aracıdır. Televizyonda kadın ve erkeğin sunumu açısından eşit bir yaklaşım olduğu söylenemez. Bu güne kadar kadın ve erkeğin televizyondaki sunumu ile ilgilenen araştırmalar toplumsal hayatta eskimiş kabul edilen cinsiyet rolü stereotiplerinin televizyonda hala yer aldığını tespit etmişlerdir. Televizyonun teknik gelişmesinde büyük adımlar atılırken, kadın ve erkeğin sunumu değişmemekte ısrar etmektedir. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

90'lı yılların başına kadar Almanya'da televizyon programlarının geniş çaplı bir analizi yalnızca Erih Küchenhoff ve arkadaşlarının 1975 yılında yaptığı araştırmadır. Aynı zamanda "Kadın Yılı" içinde yapılan bu araştırmada ARD ve ZDF televizyonlarının 1,5 aylık tüm yayınları analiz edilmiştir. Bu çalışma

* Petra Raske, Frauen im Fernsehen: Dekorative Opfer, In: Margrit Lensen, Elke Stolzenburg, Schaulust, Opladen: Leske+ Budrich, 1997. s.77-85. Çev. Araş.Gör. Dr.Dilek İmançer

**Araş. Gör. Dr., Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü

dört araştırma alanına bölünmüştür: Kurmaca (fiktion), Quiz ve Show, Kurmaca olmayan (Non-Fiktion), Haberlerdir. Küchenhoff çalışmasının özünde yer alan sonuçlar şöyle açıklanmaktadır:

-Kadınlar Alman televizyonunda az sayıda temsil edilmektedirler

-Ev hanımı, anne gibi geleneksel klavuz örneklerin yanısıra genç, güzel bağımsız kadın klavuz örneklerde bulunmaktadır.

-Alman televizyon programlarında kadınların alışılmış kalıpların dışında sunumlarının ihmal edilmesi eleştirel olarak yorumlanmaktadır.

-Televizyon kurumu içindeki personel rol dağılımında da kadınların açıkça mağdur olduğu görülür.

Küchenhoff araştırmasını takip eden araştırma ve incelemeler bu önemli sonuçları büyük oranda tasdik etmektedir. Christiane Schmerl 1984 'de yaptığı araştırma ile Küchenhoff'u tasdikleyen kadın ve erkek portrelerinin güncelliğini koruduğunu tespit etmiştir. (Schmerl,1984). Christine Blumschein ise 1975 yılında yaptığı çalışmada kurmaca yayınların cinsiyet sunumu açısından özellikle problemlili olduğunu ortaya çıkarmıştır. (Blumschein, 1986). Margaret Gallagher araştırmasında kadınları üç kategoriye ayırmıştır: geleneklere bağlı, modern, yeni değerleri olan (Gallgher, 1988). "Geleneklere bağlı" olmaktan kastedilen ataerkil düzeni kabul etmiş, hayatın odak noktasını yuva ve ev üzerine kuran kadındır. "Modern" kategorisinde ise kadınlar kendi iradeleri ile dünyaya karşı açık fikirli (ufku açık) ve eşine karşı daha az duygusal bağlılık duyar. "Yeni değerleri olan" kadınlar ise aşıkta, mesleğinde, politik ve kültürel faaliyetlerde kendini

kanıtlamaya çalışan – bunlar çok az temsil edilirler. (Gallagher, 1988, 9) Bu araştırmaları reklamlar (Schmerl 1990) ya da kadın programları (Gesierich, 1992) gibi ayrı ayrı spesifik alanlardaki araştırmalar takip etmiştir. 1993 yılının başlarında tekrar ARD, ZDF ve RTLplus'un programlarında kadın ve erkek temsilleri üzerine geniş çaplı bir araştırma yapılmıştır. Monika Weiderer 1990 yılında üç haftalık yayın süresini izlemeyi araştırmasına temel alır ve Küchenhoff'un aynı konudaki daha önceki araştırmasına dayanarak araştırma alanlarını saptar. Bu araştırmada kadınlarla ilgili alanlardaki konusal genişlemenin çocuk yetiştirmek, mutfak, aile ve duygusallık gibi dışılık temalarına bağlı olarak sınırlandırıldığı tespit edilmiştir. Kadın menfaatlerinin yeterince dikkate alınmaması ya da az sayıda temsil edilmeleri nedeniyle pozitif bir gelişme temsil edilememiştir. Amerikan araştırmalarında da hemen hemen aynı sonuçlar çıkmaktadır: Kadınlar daha az temsil edilmekte ve gerçek hayatta eskimiş kabul edilen cinsiyet rolü stereotipleri tespit edilmiştir. Amerikan araştırmasının temel trendi Tuchman'ın Gerbner'in araştırmalarına dayanarak öne sürdüğü "sembolik yokluk" (symbolic annihilation) fikrine tekabül eden sonuçlardır: Kadınların sunumu var olmayan, basitleştirme ve mahkum edilme ile karakterize edilir. Kadınlar sayıca çok az yer alırlar, soap opera ve komedilere katılımlarında çok az yükselme olmuştur. Onlar erkeklere tabi kılınmış pozisyonda sunulurlar ve sıklıkla yalnız yaşayan kadınlar kurban rolünde gösterilirler (Tuchman, 1978). Bu temel araştırmalardan sonra 90'lı yılların başlaması ile yeni bir trend oluştu ve devam eden araştırmalarda cinsiyet kültürel bir yapı olarak anlaşılabilir yorumlandı. (Mühlen-Achs, 1995 ve Seifert,

1995) Cinsiyeti kültürel bir yapı olarak ele alan toplumsal cinsiyet araştırmaları kadın ve erkek temsillerinin yanı sıra toplumsal bağlam ve bir kitle iletişim aracı ürününün orijinalliğini de içerir. Toplumsal cinsiyet fikri var olan biyolojik yapıdan kaynaklanmayan, kültüre özgü gelişen cinsiyet bakış açısını ifade eder. (Mühlen Achs, 1995, 19). Bir alan olarak anlaşılan Kitle İletişim Araçları içeriğini “erkeklik” ve “dişilik” yapılanma sürecine göre oluşturur.

Eğlence ve Aksiyon: Ne Sunar?

Almanya’da televizyon program yapısı üzerine yapılan araştırmalarda eğlence programlarının lehine değişiklikler olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Krüger, 1991). Eğlence arzını en baş sırasında televizyon dizileri yer alır, ve bunlar bütün kurmaca arzının yarısına yakın kısmını oluştururlar. Göreceli olarak yeni kabul edilen aksiyon dizilerinin payında büyük oranda artış olmuş ve özel televizyon kanallarındaki dizi arzının yarısından fazlasını teşkil eder. 1990 yılında özel televizyon kanallarında aksiyon dizilerinin arzi günde 12,7 saattir (Krüger, 1991, 15). Özel televizyon kanallarındaki bu yükselme eğiliminin devam edeceği tahmin edilmektedir.

Eğlence alanına yerleşen aksiyon dizileri macera, polisiye, western türlerinin yanı sıra kendine özgü bir tür oluşturur (Theunert, Pescher, 1992, 31). Aynı zamanda kendisine akraba olan program türlerinden de birçok ödünç alır. Aksiyon dizilerindeki hikayenin sebepleri polisiyeler ile aynıdır: Ağır suç, adam öldürmek, yankesicilik, gasp ya da şantaj. Birçok önemli klişe, örneğin iyi ve kötü olgusu, salon dövüşünü hatırlatan yumruklaşma ya da

kötülerle kahramanı mutlak yüz yüze getirme westernlerden alınmıştır. Aynı zamanda sayısız bilim kurgu unsurlarında açıkça görünür (Kalkofe, Raschke, 1991, 89).

Aksiyon dizilerinde kadın temsilleri açısından yapılan araştırmada özellikle çocukların çok sevdiği sekiz adet aksiyon dizisi içerik analizi yapılmıştır: Silahşör Binici (Knight Rider), Airwolf ,A-Takımı, MacGyver, Hulk, Her İhtimale Karşı Bir Silah (Ein Colt für alle Falle), Altı Milyon Dolarlık Adam (Der Sechs Millionen Dollar Mann), Yedi Milyon Dolarlık Kadın (Die Sieben Millionen Dollar Frau). Rastgele seçilen 40 bölüm temel alınarak aksiyon dizilerinde kadınların sunumu analiz edilmiştir (Raschke,1992).

Aksiyon Dizilerinde Kadınlar Nasıl Portrelenmektedir?

Aksiyon dizi türünde kadınlar gerçekten sayıca az temsil edilir. 40 bölümde figüranından başoyuncusuna kadar 1000' in üzerinde kadın oyuncu sayılmıştır. Önemli roller erkeklerin elindedir.

Kadınların kişisel karakteristik özelliklerine bakıldığında çekiciliğin en büyük kural olduğu tespit edilir. Çoğunluğu uzun ya da orta uzunluğa sahiptir. Kısa saç kesimi öncelikle yaşlı jenerasyona aittir. Zayıf bir beden, modaya uygun hafif spor elbise, 35 yaşın altında – ortalama aksiyon serilerinin kadınları böyle tarif edilebilir.

Bu tür içinde kadınların aksiyona katılımına bakıldığında onların önemi ortaya çıkar. Aksiyon dizileri çok basit bir anlatım yapısına sahiptir. Genelde herhangi bir biçimde suça bağlı olan temel bir olaya konsantre olur ve temel aksiyon halkası içinde

olaylar sunulur. Temel aksiyon halkasının yanı sıra bir ya da nadiren iki aksiyon halkası daha olabilmekte, bunlarda da temel aksiyon halkasında olduğu gibi başka anlaşmazlıklarla da uğraşılır. Bunlar aşk, meslek ya da aile anlaşmazlıkları olabilir. Temelde yan aksiyon halkalarında bir tek karakterin kişisel anlaşmazlıkları konulaştırılır.

Kadınların yetenekleri ve aksiyon olaylarına katılımı şu parolayı takip eder: “yapılacak çok şey var, fakat biz bunu erkeklere bırakıyoruz”. Kadınların %20’den daha azı temel ya da önemli rollerde bir olayın odak noktasındaki aksiyon halkasının anlaşmazlığının çözümünde direk bir katılım sağlarlar. %30’un üzerinde kadın temel bir aksiyon anlaşmazlığına ait bir suçun kurbanı olarak rol alır. Daima her üç kadından biri kendine özgü bir plan geliştirir ve bunu uygular. Bu planlarını uygularken olayların büyük kısmında erkek dizi kahramanından yardım alır. Büyük bir çoğunluğu erkek kahramana moral verme işlevi ile sınırlanır.

Yan olay halkalarına kadınların katılımı temel olay halkalarında olduğu gibi azdır. Onlar ya tamamiyle katılımsız ya da kurban rolünü alırlar. Anlaşmazlıkların çözümü için hiç bir şey üretmezler.

Aksiyon dizilerinde iki kutup vardır: Bir tarafta adalet ve düzeni temsil eden “iyiler” ve diğer tarafta düzeni bozmak isteyen “kötüler” vardır. Kadınlar açıkça “iyilerin” yanında bulunurlar. Yalnızca analiz edilen kırk bölümden altısında muhalif (düşman) kadın vardı.¹ Kadınlar nadiren kötü rolde gösterilir. “İyilerin”

¹ Her bölümde kesinlikle bir tane muhalif tip (düşman) olmasına rağmen 34 bölümde bu rolü erkekler üstlenmektedir.

tarafında kadınlar temelde arkadaşlığa ve sempatik davranışlara motive edilir. “Kötülerin yanında kazanma hırslı ve mülk elde etmek isteyen teşvik edicidir. Aksiyon dizilerinde şiddet uygulanan davranışlarda kadınların genellikle muaf tutulduğu tespit edilir. Kendileri şiddet uygulamaktan ziyade şiddete maruz kalmaya meyillidirler. Kadınlar “iyilerin” yanında ve önceden olduğu gibi kaçınılmanın kurbanı olarak gelenekselleştirilirler, böylece erkek kahramanın harekete geçmesine ve kaçınılanı kurtarmasına neden olmaktadır.

Kadınlar aksiyon dizilerinde ne hakkında konuşur? Temel ve yan olay halkalarında konuşma konuları hangi konuda daha baskındır? Soruları sorulduğunda şaşırtıcı bir şekilde mesleki konular en sevilen konuşma konusudur. Kadınlara özgü stereotiplerden beklenebilecek aileye özgü, kişisel ya da eş problemleri konuşma konusu olarak çok az önem taşır.

Bir bölümde duygusal nedenleri varsa kadınların kişisel problemleri yer alabilir, örneğin bir kişiden şüphelenmek, eşi ya da akrabası ile problemlili olmak gibi. “Aksiyon Kadınları” kişisel problemlerin çözümüne pek yardımcı olamazlar, genellikle dizinin erkek kahramanı durumu teşhis eder ve kısa bir konuşma ile açıklar. Knight Rider dizisinde Michael Knight “kör güven”(“Bilindes Vertrauen”) isimli bölümde kör olan Julie Robinson’un problemini anlar ve küçük bir diyalogla açıklık kazandırır. Bu diyalogda Julie’nin arkadaşı John’un onu yaralaması anlatılır. (John ve Julie’nin beraber yaşadıklarını yaklaşık iki dakika içinde tanıtır). Buna göre Julie kendi zayıflığının farkındadır ve sonuçta Michael’in büyük yardımları için ona minnettardır.

Aksiyon dizilerinde özel hayat önemsiz olduğu için ne kadınların aile durumu üzerine ne de beraber yaşama formu ya da eş ilişkileri açıklanmaz.

Aksiyon kadınlarının eğitimleri üzerine bir şeyler öğrenilebilir, hemem hemen çoğunluğu bir yüksek okuldan mezundur ve şaşırtıcı bir şekilde ortalamanın üstünde iyi eğitimlidirler. Aksiyon dizi türünde ev kadınları yer almaz; Türe özgü aksiyon kadınları suçlu ya da dedektif, polislik gibi işlerde çalışır; Bu iki uğraş alanlarının yanı sıra, beklenmeyecek bir şekilde ihtisaslaşmış meslek portresi vardır. Buna göre aksiyon dizilerinde en çok sevilen kadın mesleği moda tasarımcısı ve gazetecidir. Fotoğrafçı, taksi şoförü, doktor, psikolog, sekreter, pilot, öğretmen, yazar, itfaiyeci, dublör, antropolog ve hapisane müdürü gibi mesleklerde de temsil edilirler. "Aksiyon kadınları"nda mesleğin merkezi bir rol oynadığı ve nadir durumlarda tipik kadına özgü meslekler tespit edilebilir.

Görüntü yapısının gözlenmesinde de enteresan sonuçlar çıkar. Genel olarak aksiyon olaylarında erkekler ön planda tartışırken, kadınların hiçbir önemi olmaksızın arka planda yer almaları en sevilen motif olduğu söylenebilir. Aynı şekilde aksiyon olayları akıp giderken, kadınları bikini içinde ya da dar drape kıyafetlerle koşmaya bırakmak da en çok tercih edilendir.

Kamera hareketleri ve buna ait diyaloglara dikkat edildiğinde sıklıkla enteresan görüntüler ortaya çıkar. Kamera bir kadının yüzüne dönerken iki misli anlam verilmek istenir. Örneğin "oldukça güzel bir elmas"tan bahsedilirken, bir kadının yüzü yakın çekimde gösterilir.

Aksiyon dizi hikayelerinin neredeyse tamamının erkek yazarlar tarafından yazıldığı gerçeği şaşırtıcı değildir. 40 tane analiz edilen bölümden yalnız 4 tanesi kadın yazarlar tarafından yazılmıştı. Bir tane bile kadın rejisör yoktu. Hulk dizisinde “Der Feuerteufel” isimli bölüm iki kadın yazar tarafından yazılmış ve kadın baş oyuncu Randy Phelbs tipik erkek mesleği olan itfaiyeci olarak çalışır. Bu nedenle bir çok ön yargı ile savaşmak zorunda kaldığı gösterilir. Bu örnek, kadınlara özgü problemlerin daha çok kadın yazarlar tarafından konulaştırılabileceği tahminini doğrular niteliktedir.

Aksiyon dizilerinde “daimi personel” sayılabilecek kadınlar bölümden bölüme erkek dizi kahramanının tarafında savaşır. Onların sıklıkla sahneye çıkmaları önemlerini gösterir ve göreceli olarak dizideki değeri yükselir. Aksiyon çerçevesinde bütün olaylarda kadınların sahneye çıkışları sınırlanmış, kelimenin tam anlamıyla kenarda göründüklerini analizler göstermiştir. Aksiyon olaylarının bir bölümünde bir epizot ile bağlantılı olarak duygusal bir telaşın üretilmesi ilginçtir. Airwolf dizisinde Caitlin beklenmedik bir şekilde karşı tarafta yer alan bir düşmana aşık olur. Bu alışılmadık bir durumdur, zira aksiyon dizisi içinde “Daimi Personel” olan kadınlar bürolarında ve çalışma masalarına konsantre olurlardı. Buradan araştırma yapar, telefon eder ve o sırada bir yerden başka bir yere gitmek için acele eden, olayları aktif olarak hızlandıran erkek kahramana yardım eder.

Aksiyon dizilerinde “Daimi Personel” olan kadınlar başka dişi figürlerle karşılaştırıldığında gerek dış görünüş, gerekse kişisel özelliği ile sıradan kadını canlandırır. “Ein Colt für alle Falle”

dizisinde Jodie bir istisna olarak yer alır, çünkü onun görünüşü ve çekiciliği daima bir konuşma malzemesi oluşturur. Onun yardımı çoğunlukla “dişilik çekiciliği”ni kullanmaktan ibarettir.

Kadınların başka bir “önemli” ödevleri de epizodun sonunda erkek kahramana sarılıp öperek teşekkür etmektir. Bu “teşekkür öpücüğü”nü bütün aksiyon dizilerinde tekrar tekrar görmek mümkündür.

Aynı zamanda bu cinsiyetçi yorumların aksiyon kadınları farkında değildir. Örneğin A Takımı dizisinde erkek kahraman (Hannibal) bir kadın doktor tarafından muayene edilmek zorunda kalınca: “Ben bir doktor istiyorum, her tarafımı elleyecek bir kadın değil” der. Aynı kadın doktor hiçbir nedeni olmadığı halde Hannibal’i küçük bir flörtten sonra bir dolabın içine kapatır. Hannibal’in ikinci yorumu ise şöyledir: “Onun beni kapatması çok ağırna gitti, ondan daha iyisini beklerdim.”

Yedi Milyon Dolarlık Kadın: “Tipik Dişi Karakteri” ile Baş Kadın Kahraman

Analiz edilen dizilerden biri de “Yedi Milyon Dolarlık Kadın”dır. Dikkat edildiğinde analiz edilen diziler içinde yalnız bir tane dizinin baş oyuncusunun kadın olması enteresandır. Baş oyuncunun kadın olmasından dolayı kadın figür aksiyon oyun alanında büyük yer alıyormuş gibi gösterilir.

“Yedi Milyon Dolarlık Kadın” dizisi “Altı Milyon Dolarlık Adam”² dizisinin uyarlamasıdır. Bu nedenle düzenleme ve temel

² Bu dizide Jamie'nin misafir oyuncu olarak dizinin iki bölümünde oynaması Amerika'da büyük rağbet gördü. Bu popülerlik prodüktörleri ona özgü ayrı bir dizi yapmaya teşvik etti.

konu hemen hemen iki dizide de aynıdır. Dizi meslektaşı Steeve Austin gibi Jamie Sommers'de bir kazada hayatı tehlikeye girecek şekilde yaralanır. Yedi milyon dolarlık pahalı bir ameliyatla insan üstü yetenekleri olan uzuvlara sahip olur. O.S.I.'nin özel ajanı olarak çalışır ve özellikle zor olaylarda görevlendirilir. Tıpkı erkek dizi kahramanları gibi yüksek teknolojik aletlerle de mağlup edilemez. Jamie'yi yapay bacakları, kolları ve süper işitme özelliği ile hemen hemen kimse yenemez – fakat tamamıyla değil.

Zira biyonik kadın “ölüm ile yarış” isimli bölümde (“Wettlauf mit dem Tod”) hastalanmaya başlar ve bütün hikaye boyunca koşamaz. Baş kadın kahraman kıpırdamadan ve ölümcül hasta olarak yatakta yatmak zorunda kalır –biyonik yeteneklerine rağmen- başkaları tarafından kurtarılır. Onun biyonik yetenekleri periyodik olarak devre dışı kalır ve başkaları tarafından özellikle de erkeklerden yardım alır. Onun biyonik kulağı yalnızca Jamie'nin dikkate alabileceği belli bir frekanstan yayınlanan sinyal sesi aracılığı ile uyarılarak göreve çağrılır.

Başka bir seferinde Jamie bir soğuk hava deposuna kapatıldığından yapay olan uzuvları donar ve tamamıyla çaresiz kalır. Farklı bölümlerde de baş kadın oyuncunun süper gücünden dolayı nasıl çaresiz durumlara düştüğü ve kendi gücüyle kurtulamaması sıklıkla konu olarak işlenir. Aksiyon dizilerinin normal örneklerinden burada güçlü bir farklılık vardır. Zira normal örneklerde erkek kahraman her şeye kadirdir, bütün güçlükleri aşar, ve böylece bütün zor duruma düşenlere yardım edebilir. Jamie biyonik yeteneklerini çok nadir kullanabilmekte ve duygusal

olarak biyonik özelliğinden dolayı üzüntü duymaktadır. Tekrar tekrar Jamie'nin yapay uzuvlarından utandığı konu olarak işlenir. Jamie arkadaşı Chris'ın "biyonik" özelliğini mümkün olduğunca uzun süre saklamıştır, çünkü o kendini "gerçek bir kadın" olarak hissetmemektedir. Chris onun sırrını öğrendiğinde, Jamie ona sorar: "Bu seni rahatsız eder mi?. Her şeye rağmen Chris ona karşı nasıl davranması gerektiğini tam anlamıyla bilmesede, onu sevmektedir: "Aramızda geçenlerden sonra erkeklik gururumun ne emrettiğini bilmiyorum" yanıtı ile duygularını ifade eder.

Biyonik uzuvlarından dolayı Jamie'nin farklılığı daima tekrar tekrar konulaştırılır, oysa Steeve Austin' için bu konuşulmaya değer bir konu olmamakta ve onun daha çok "erkeksi" gösterilmesine neden olmaktadır. Jamie çekici olamamaktan büyük bir korku duymaktadır. Gerçek bir kadın olamama korkusu onun içini kemirmektedir. Bu onun

işinden ayrılması ve özel hayatına geri dönebilmesi için ip ucu olarak kullanılır. Son bölümde Jamie annelik duygularını uyandıran kız çocuğu Rejko'ya bebek bakıcısı olarak görevlendirilir. Rejko onun biyonik kolunu gördüğü zaman dehşetle geriye çekilir ve onun içinde yaşattığı fırtınaların açığa çıkmasına neden olur. Jamie kendini insan olarak hissetmez, bilakis bir cins robot olarak hisseder ve bundan dolayı aşağıdaki cümle ile işine son verir: "Aynaya baktığımda kendimi bir kadın olarak değil de bir

3 Esas olarak Jamie'nin yakın bir ilişkisi vardır. Chris birçok bölümde onun yanında yer alır. Yakın bir ilişkinin yaşanması erkek dizi kahramanlarında gözlenemez. Gerçi birkaç aşk macerası olmasına rağmen, böylesi özel şeyler için erkek kahramanın vakti yoktur. Oysa kadın kahraman için durum farklıdır.

O.S.I. ajanı olarak görmekten üzüldüyorum". Görünüşe göre bu iki rol birbiri ile birleştirilemez.

Sonuçların Değerlendirilmesi

Aksiyon dizilerinde kadın figürler sayısal olarak farklı özelliklerde temsil edilir. Buna rağmen kadınlar aksiyonda önemli ya da aksiyonu taşıyan olarak nadir sahneye çıkar. Onlar ne bir plan geliştirirler ne de başkalarının geliştirdiği bir plana aktif bir biçimde katılır.

Kadınların yardımları ek işlerden oluşur. Onlar yardım olarak, "dişilik çekiciliği"ni kullanarak düşmanı tuzağa düşürme rolünü üstlenirler. Baş kahraman Jamie Sommer'in kendi davranışlarında da dişilik klişeleri tespit edilir. O sıra dışı yeteneklerinden dolayı kendini "gerçek" kadın olarak hissetmez ve dizi içinde genellikle erkeklerin yardımı olmadan barınamaz.

Temsil edilen kadınların davranışları öncelikle erkek dizi kahramanlarına göre düzenlenir. Dostluk ve arkadaşlığa motive olarak erkek için çalşırlar ya da süs bebeğidirler. Gerçi aksiyon dizilerinde kadınlar ev ve aile gibi geleneksel uğraş alanlarında ev işlerinde ya da eğitimlik görevlerinde gösterilmezler. Bu uğraşlar hikaye ile bağlantı içinde anlatılır, fakat özel alanda uygulaması gösterilmez. Tuhaf olan ise kadınların aksiyon alanında sınırlanmışlıklarıdır. Erkek kahraman bir yerden bir yere gitmek için acele ederken ve olaylara aktif katılırken, Kadınlar çalışma masalarında araştırma yapar, bilgi toplar.

Dış görünüş bilinen standart ve idealleri sunar. Aksiyon kadınları orta hallisinden, masraflı süslüsüne kadar gençtir. Onlar modaya uygun rahat spor giyinir ve iyi görünümüdür.

Beklentilere karşın kadınların en sevdiği konuşma konusu meslek sahibi olma konusudur. Hatta onların davranışı mesleki motivasyonu anlatır. İşlenen kişisel problemlerin büyük bir bölümü meslek sahibi olma ve meslek alanındaki zorluklarla ilgilidir. Buna göre bir meslek “tipik dışı” görev alanı ile ilgili olmayan, bilakis çok sayıda itfaiyecilik, moda tasarımcılığı, gazetecilik gibi mesleklerle temsil edilirler.

Aksiyon dizilerinde kadınlar yine de kurban rolünde tespit edilirler. Dışı bir figür önceden ritüelleştirilen kaçırılma ya da herhangi bir biçimde fiziksel ya da psikolojik tehditten kurtulamaz. Yine de Kadınların şiddetli dövüşlerden muaf tutulduğu ve erkeklerin kendi aralarında yaptığı tespit edilir. Yapılan analizler göstermiştir ki aksiyon dizilerinde kadınların sunumu stereotiplerin dışındadır. Dışı figürler ev hanımı ve anne olarak tespit edilmezler, fakat aksiyonda önemli bir yer almazlar ve dış görünüşleri (çekicilik) ile sınırlandırılırlar. Onlar dizideki erkek kahramana kurtarıcı olmaları için neden oluştururlar. Aksiyon dizilerinde kadınlar dekoratif kurbanlar olarak sınıflandırılırlar.

Kaynakça

- Gallagher, Margaret, Die Frau und das Fernsehen in Europa. EG-Kommission, Generaldirektion Information, Kommunikation, Kultur. Brüssel 1988 (Sonderheft Nr.28 der Schriftenreihe Frauen Europas).
- Gesierich, Karen, Frauenprogramme im Bundesdeutschen Fernsehen, Frankfurt am Main 1992.
- Krüger, Udo Michael, Programme von heute mit Frauen von gestern? Beitrag zur Fachtagung der Bundeszentrale für politische Bildung. Unveröff. Bericht. Köln 1991.
- Küchenhoff Erich u.a., Die Darstellung der Frau und die Behandlung von Frauenthemen im Fernsehen. Schriften des Bundesministers für Jugend, Familie und Gesundheit, Band 34. Stuttgart 1975.
- Mühlen-Achs, Gitta, Von Männern und Mäuschen. Zur Psychologischen Funktion Männer und weiblicher Rollen in Film und Fernsehen. In: dies (Hrsg): Bildersturm. Frauen in den Medien, München, 1990, s.88-105.
- Mühlen-Achs, Gitta, Frauenbilder: Konstruktionen des anderen Geschlechts. In: Mühlen-Achs, Gitta/Schorb, Bernd (Hrsg.): Geschlecht und Medien, München, 1995, s.13-37.
- Raske, Petra, Dekorative Opfer. Eine Inhaltsanalyse zum Frauenbild in TV-Action Serien, Unveröffentlichte Magistra-Arbeit, Münster, 1992.
- Roser, Jutta, Kroll, Claudia, Was Frauen und Männer vor dem Bildschirm erleben: Rezeption von Sexismus und Gewalt im

Fernsehen, (Ministerium für die Gleichstellung von Frau und Mann des Landes Nordrhein-Westfalen) Düsseldorf 1995 .

-Schmerl, Christiane, Das Frauen- und Mädchenbild in den Medien, Opladen 1984.

-Seifert, Ruth, Machtvolle Blicke. Genderkonstruktion und Film, In: Mühlen- Achs, Gitta/Schorb, Bernd (Hrsg.): Geschlecht und Medien, München 1995, s. 39-56.

-Tuchman, Gaye, The Symbolic Annihilation of Women by the Mass Media, 1978,S. 3-38